

Handläggare
Daniel Nilsson
Kansli- och utredningsavdelningen

Darienummer
14KS/0278

Kommunfullmäktige

Svar på motion (S) om bedömningskriterier för särskilda boenden

Förslag till beslut

Motionen avslås.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Käte Fransson m.fl. (S) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige ska anta ett styrdokument om bedömningskriterier för särskilda boenden.

Ansökan om bostad i särskilt boende regleras av socialtjänstlag och rättspraxis. Värmdö kommun arbetar aktivt med att stärka en rättssäker handläggning av biståndsärenden. Kommunen implementerar det behovsinriktade och systematiska arbetssättet Äldres behov i centrum (ÄBIC). Modellen är framtagen av Socialstyrelsen. Arbetssättet syftar bland annat till att stärka rättssäkerheten och en likvärdig hantering av ansökan, utredning, planering och uppföljning i hela landet. Värmdö kommun bör fortsätta detta arbete. Beslut som Värmdö kommun fattar inom verksamhetsområdet ska hålla hög kvalitet som står sig i nationella jämförelser. Rättssäkerheten förbättras inte av att Värmdö kommun antar egna bedömningskriterier som skiljer sig från nationella rekommendationer. Motionen föreslås därför avslås.

Bakgrund

Käte Fransson m.fl. (S) har i en motion inlämnad till kommunfullmäktige den 21 maj 2014 föreslagit att:

- Kommunfullmäktige ger finansieringsnämnden för äldreomsorg i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp som får i uppdrag att ta fram ett styrdokument med tydliga och rättssäkra kriterier för bedömning av huruvida en sökande har sådana behov att personen ifråga ska beredas plats på något av kommunens särskilda boenden.
- Beslut om detta styrdokument sedan fattas av kommunfullmäktige.
- Uppdraget ska redovisas för kommunfullmäktige senast vid halvårsskiftet 2015.

Motionärerna anför att det saknas tydliga kriterier och principer för biståndsbedömning för särskilda boenden i Värmdö kommun.

Ärendebeskrivning

En ansökan om särskilt boende prövas som bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlag. En enskild som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Begreppet livsföring i övrigt innefattar särskilt boende. Beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlag utgör således myndighetsutövning och beslutet är överklagningsbart. Verksamhetsområdet är därmed reglerat av lagstiftning och rättspraxis, vilket biståndshandläggare måste förhålla sig till vid handläggning.

För att kunna tolka och tillämpa lagstiftningen har Värmdö kommun både egna riktlinjer om biståndsbedömning inom äldreomsorgen och tillgång till Socialstyrelsens rekommendationer och vägledande skrifter. Finansieringsnämnden för äldreomsorg antog den 12 juni 2012 riktlinjer för biståndsbedömning inom äldreomsorgen. I riktlinjerna regleras verksamhetsområdet särskilt boende. Till stöd för biståndshandläggare finns även Socialstyrelsens vägledande skrift Rättssäkerhet inom äldreomsorgen.

Kommunen har därtill påbörjat arbetet med att införa det behovsriktade och systematiska arbetssättet Äldres behov i centrum (ÄBIC). Ett av ÄBIC:s syften är att bidra till rättssäkerhet, d.v.s. en likvärdig hantering av ansökan, utredning, planering och uppföljning i hela landet. Arbetssättet innebär att information om individer hanteras lika av alla aktörer. Både handläggare och utförare får stöd i att arbeta behovsriktat och systematiskt. Modellen ger även möjlighet till bättre data för officiell statistik och öppna jämförelser. Värmdö kommun tilldelades 293 501 kronor i statsbidrag år 2014 av Socialstyrelsen och har under hösten 2014 utbildat två processledare för införande av ÄBIC.

Vidare anför motionärerna att riktlinjer för biståndsbedömning ska beslutas av kommunfullmäktige. Av reglementet för vård- och omsorgsnämnden framgår dock att det är nämndens uppgift att beslut om riktlinjer inom verksamhetsområdet särskilt boende.

Bedömning

Begreppet rättssäkerhet innefattar bland annat krav på saklighet, opartiskhet och noggrann handläggning. Handläggning av ansökningar om särskilt boende ska vara både effektiv och rättssäker. Ansökningar ska utredas i tid och beslut ska fattas på ett formellt riktigt sätt. Genom att följa lagstiftning, rättspraxis samt Socialstyrelsens föreskrifter, rekommendationer och utvecklingsarbete kan Värmdö kommun upprätthålla en rättssäker handläggning.

En förutsättning för en rättssäker handläggning är att denna präglas av en förutsägbarhet och enhetlighet. Således bör inte biståndsbedömningar skilja sig markant mellan kommuner. Värmdö kommun har påbörjat implementering av arbetssättet Äldres behov i centrum, vilket bland annat syftar till att stärka en rättssäker handläggning och som

underlättar nationella jämförelser. Rättssäkerheten förbättras inte av att Värmdö kommun antar egna bedömningskriterier som skiljer sig från nationella rekommendationer. Vidare bör inte kommunfullmäktige fatta beslut om riktlinjer för äldreomsorgens verksamhet. Detta ryms inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Mot bakgrund av detta föreslås motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Att avslå motionen har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Att avslå motionen har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Att avslå motionen har inga konsekvenser för medborgarna.

Konsekvenser för barn

Att avslå motionen medför inga konsekvenser för barn.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli- och utredningsavdelningen. Information har inhämtats från omsorgs- och välfärdssektorn.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Motion om bedömningskriterier för särskilda boenden	Bilaggs
2	Protokollsutdrag KF 2014-05-21 § 69	Bilaggs

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Frida Ragnarsson
Sektorschef Administration

Dnr

Kommunfullmäktige 2014-05-21 § 69

Nya motioner

Kommunfullmäktiges beslut

Motionerna remitteras till kommunstyrelsen för beredning.

Ärendebeskrivning

Följande motion har inlämnats till dagens sammanträde

- 14KS/0278 • Motion från Käte Fransson m lf., om bedömningskriterier för särskilda boenden.
- 14KS/0279 • Motion från Christer Hedberg m fl., om satsning på särbegåvade barn i förskola och skola.
- 14KS/0280 • Motion från Annika Andersson Ribbing m fl., om den nya skolan i Gustavsberg – Gustavsbergsskolan.

Sändlista

KF

justering

AWi | MB |
leo

utdragsbestyrkande

Den rådande situationen ska också ses i ljuset av att många anhöriga i dag har en orimlig arbetsbörda då de inte bara ska försörja sig själva och sina familjer utan även vårda sina gamla och många gånger skröpliga anhöriga. Här är kvinnor särskilt utsatta då de, förutom att förvärvsarbeta, ofta har det huvudsakliga ansvaret för hemarbetet. Detta leder till att anhöriga får gå ner i arbetstid och vissa blir dessutom utbrända. Denna situation är inte bara mänskligt sett oacceptabel för många anhöriga utan även nationalekonomiskt förkastlig.

I ett av våra grannländer, Tyskland, har det skapats en särskild myndighet som gör biståndsbedömningarna i alla kommuner, och som även är fristående från kommunerna. Bedömningarna görs av kvalificerad medicinsk/vårdteknisk expertis, enligt en (politiskt) fastställd metodik för hela landet (blankett). Denna myndighet arbetar efter tydliga och lättbegripliga kriterier där vårdbehoven beräknas, och sedan delges kommunen. Socialstyrelsen har startat ett utvecklingsarbete för ett liknande schema som ett stöd för biståndsbedömningen i svenska kommuner, som kan användas vid intervjun med den sökande. Socialstyrelsens system är dock inte tänkt att utnyttas i en för kommunerna bindande klassificering av omsorgsbehov, gemensam för hela landet.

Vi menar att Värmdö kommun bör kunna använda socialstyrelsens utvecklingsarbete som en inspirationskälla för att tillskapa tydliga och rättssäkra regler för hur våra gamla ska hanteras då de är i behov av samhällets stöd i form av särskilt boende.

Förslag

Mot bakgrund av det ovan sagda föreslår vi:

- Att kommunfullmäktige ger finansieringsnämnden för äldreomsorg i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp som får i uppdrag att ta fram ett styrdokument med tydliga och rättssäkra kriterier för bedömning av huruvida en sökande har sådana behov att personen ifråga ska beredas plats på något av kommunens särskilda boenden.
- Att beslut om detta styrdokument sedan fattas av kommunfullmäktige.
- Att uppdraget ska redovisas för kommunfullmäktige senast vid halvårsskiftet 2015.

För Socialdemokraterna på Värmdö,

Käte Fransson

Christer Hedberg

Henrik Paulsen

Lennart Karlsson

Thérèse Falk

Johnny Tedenfors

Disa Pählman

Kommunfullmäktige i Värmdö
2014-05-21

Motion om bedömningskriterier för särskilda boenden

Bakgrund

Omsorgen om våra gamla tillhör kommunens kärnverksamheter. Att våra gamla får en värdig ålderdom är ett bevis på den uppskattning vi bör visa de som varit med och byggt upp vårt samhälle, vår välfärd. Lagstiftaren har föreskrivit att inte bara gamlas behov av basala behov ska tillfredsställas utan även att gamla i möjligaste mån ska beredas en rik och meningsfull ålderdom. De flesta vill bo kvar så länge som möjligt i sina hem, tillsammans med sina nära och kära. Här kan kommunen hjälpa till med olika sysslor genom att erbjuda hemtjänst.

Andra är så hjälpbehövande att en meningsfull omsorg inte kan tillgodoses genom hemtjänst. I denna kategori finner vi svårt sjuka människor och människor med olika demenssjukdomar. Ett kvarboende i hemmet kan för dem bli att likna vid att leva som fånge i sitt eget hem. För att undvika denna situation finns särskilda boenden. Denna omsorgsform är en bristvara i dagens samhälle, det vill säga antalet platser på särskilda boenden möter inte upp mot behovet. Vad gäller bristen är då att märka att det i dag ofta är så att många äldre kommer in på ett särskilt boende först då de bara har några månader kvar att leva. Vi menar att detta visar att många sökande har haft ett behov som borde ha tillgodosetts tidigare. Sett i detta perspektiv kan det konstateras att behovet är mycket större än vad som framgår av den statistik kommunen presenterar.

Socialtjänstlagen (SOL) är en ramlag, där rätten till särskilt boende inte preciseras närmare utöver rätt till s.k. "skälig levnadsstandard". SOL förutsätter att kommunerna själva preciserar och fattar formella beslut om detaljerade kriterier för bistånd, dvs. styrdokument för delegering av biståndsbeslut. Värmdö kommun saknar styrdokument för biståndsbedömningen.

En orsak till att många nekas särskilt boende, eller kommer in alldeles för sent på sådant boende, är att det inte finns några tydliga kriterier och principer för vad som krävs för att berättiga till sådant boende. Biståndshandläggarna har att efter eget huvud avgöra vilka som har rätt till särskilt boende. De gör säkert sitt bästa men det säger sig självt att tillämpningen inte kan bli rättvis och rättssäker. Med den nuvarande ordningen går det inte heller för politiken att få ett grepp om hur denna hantering fungerar. Vi menar att den nu gällande ordningen, där politiken frånsäger sig sitt ansvar, inte är acceptabel.